

ných tabulek, že vlak nedával výstražné znamení, aspoň že je nebylo slyšeti, a že na tak nebezpečném přejezdu nebyly zábrany.

Nižšími soudy bylo však zjištěno, že v souzeném případě jde o přejezd na místní dráze, že vlak dával výstražné znamení a že na přejezdu jsou výstražné tabulky umístěny.

Spatřuje-li žalobkyně v dovolání provinění dráhy už jen v tom, že přejezd nebyl opatřen závorami, ač prý jde o nebezpečný přejezd a ač dráha si toho byla vědoma, ať dala svolení ke stavbě silnice přes trať, až když okres T. jí dal ujištění, že jí odpovídá za všechny škody na přejezdu se sběhnuvší, tedy při tom přehlíží, že jde o místní dráhu. Povinnost dráhy, aby tam, kde toho vyžaduje bezpečnost obyvatelstva a majetku, učinila i taková bezpečnostní opatření, jež jí nebyla nařízena správními úřady, předpokládá v takovém případě, že dosavadní bezpečnostní opatření nedostačují ani tenkrát, jestliže osoby, jež utrpěly škodu, použily se své strany veškeré opatrnosti, jakou na nich podle § 1297 obč. zák. lze požadovati (srov. rozh. č. 11055 Sb. n. s.). V tom směru odvolací soud správně poukázal k tomu, že žalobkyně netvrdila, ani že dozorčí úřad nařídil dráze umístění závor, ani že se provozní poměry, zejména frekvence, na křižovatce od doby udělení koncese podstatně změnily a že bezpečnost obyvatelstva a majetku nutně vyžadovala zřízení zábran.

Čís. 16712.

Podmínky vydržení cizího pozemku (lesa) obcí jeho užíváním starousedlíky (rustikalisty) z důvodu § 70 čes. obec. zřiz.

Výkon soukromoprávní držby vydrženého pozemku pro obec musí býti výronem domnělého vlastnictví obce, nikoliv aktem konaným v úmyslu pouhého práva obce na užívání nebo požívání sporného pozemku a zákonní zástupci obce musí o výkonu této držby vědět a s ním býti srozuměni. To, že motiv výkonu soukromoprávní držby k vydržení pozemku tkvěl ve veřejnoprávním důvodu § 70 čes. obec. zřiz., není rozhodující.

Držba nemusí býti výhradná, pokud cizí držební úkon není vypuzením druhé strany z držby.

(Rozh. ze dne 16. února 1938, Rv I 2757/36.)

Srov. rozh. č. 2199, 4846, 7456, 6570, 12090, 6818 Sb. n. s.

Žalující obec Č., která je knihovní vlastníci pastvin č. kat. 551 a 552 v Č. a pozemku č. 642 v Č., hraničících s pozemky č. kat. 778 a 779, se na žalované obci Š. domáhá žalobou, aby bylo uznáno právem, že jest jedinou vlastníci uvedených pozemků, že žalované obci nepřisluší k nim ani k užitkům z nich užívací právo, že žalovaná obec jest po-

vinna to uznati a vydati ony parcely a trpěti vyznačení jihovýchodní hranice těchto parcel zasazením mezníku. Žalovaná obec namítala, že užívala po více než 40 let sporných pozemků jako svého vlastnictví, pokládajíc je za svůj majetek, že byl obecním statkem žalované obce (§ 70 čes. obec. zřiz.), jehož užívali starousedlíci, kteří byli povinni spravovati za to obecní cesty, že po prodeji čtyř starousedlických usedlostí před mnoha lety připadla starousedlická práva žalované obci, která těžila neomezeně ze svého vlastnického podílu na užítcích, prodávala je v dražbách, hospodařila na sporných pozemcích, zejména vysazovala stromky, a po roce 1919, když nabyl účinnosti zákon č. 421/1919 Sb. z. a n., hospodařila na sporných pozemcích neomezeně a samostatně, kdežto žalující obec nevykonávala na oněch pozemcích žádných vlastnických ani držitelských práv; starousedlíci, prostřednictvím nichž užívala žalovaná sporných parcel s úmyslem mít je jako vlastní, nevykonávali ona práva jako práva soukromá, nýbrž jen jako příslušníci žalované obce a nemohli by se dožadovati soukromého vlastnictví na základě užívacích práv, neboť vystupovali vlastně ve funkci nepřímých zástupců obce. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud uložil soudu první stolice další jednání a nové rozhodnutí.

Důvody:

Nižší soudy byly toho názoru, že žalovaná obec Š. nemohla vydržeti sporné plochy proto, že prý starousedlíci žalované obce, kteří až do roku 1919 ony plochy užívali, činili tak z důvodu veřejného práva podle § 70 čes. obec. zřiz. a že proto nemohli vykonávati soukromoprávní držbu pro žalovanou obec.

Tento právní názor není správný. Starousedlíci š-ovští užívali obecního lesa své obce Š., ovšem jen z veřejnoprávního důvodu § 70 čes. obec. zřiz., nemohli tedy vůči své vlastní obci vykonávati soukromoprávní držbu, způsobitou k vydržení, avšak v souzeném sporu nejde o to, zda oni mohli pro sebe vydržeti, nýbrž zda mohli držeti a vydržeti pro žalovanou obec plochy, která jí náležela, avšak sousedila s obecním pozemkem.

To jest úplně jiný případ, nežli byl řešen v rozhodnutích nejvyššího soudu č. 2048, 7456 a 12090 Sb. n. s., a proto není případný poukaz prvního soudu na uvedená rozhodnutí.

Žalovaná obec tvrdí, že se uchopila držby sporné plochy a že ji vykonávala po dobu delší 40 let, a to tím způsobem, že rustikalisté, kteří užívali obecního lesa, vykonávali i na sporné ploše vlastnické úkony, že před více než 45 lety žalovaná obec nabyla některých podílů rustikálních a že při vykonávání rustikálních práv užívala i sporné plochy, kterou pak po vydání zákona č. 421/1919 Sb. z. a n. převzala celou do svého obecního kmenového jmění. Obec se může uchopiti držby svými orgány i členy a podle § 337 obč. zák. se držení obce posuzuje podle

poctivosti nebo nepoctivosti jejich zástupců. Vykonávali-li rustikalisté — mezi něž patřila a v té vlastnosti je uplatňovala po nabytí některých rustikálních usedlostí i žalovaná obec — všechna užívací práva stejného obsahu jako k ostatnímu obecnímu lesu i na sporné ploše v domnění, že plocha ta patří vlastnický žalované obci, tedy se tím uchopili soukromoprávní držby této plochy pro žalovanou obec, ovšem byly-li tyto úkony výronem domnělého vlastnictví žalované obce a nikoli akty, konanými v úmyslu pouhého práva na užívání neb požívání věci, žalující obci patřící. Že motiv výkonu tkvěl v § 70 čes. obec. zřiz., nemění nic na tom, že držba sporné plochy mohla býti vykonána pro žalovanou obec jako majitelku lesa, sousedícího se spornou plochou v úmyslu držeti tuto plochu jako plochu žalované obce, a že tedy vůči žalující obci Č. mohl tu býti úmysl soukromoprávní držby. Ovšem bylo by nutné zjistiti, zda zákonné zastupitelstvo žalované obce o výkonu této držby pro obec vědělo a s ní bylo srozuměno, po případě, že ji dodatečně schválilo (srov. rozh. Sb. n. s. č. 2199).

To, že i žalující obec Č. užívala sporných pozemkových dílců stále způsobem v rozsudku prvního soudu vedeným, by samo o sobě nevadilo držení a vydržení žalované obce, poněvadž k nabytí držby není potřebí její výhradnosti, pokud ovšem cizí držební úkon není vypuzením druhé strany z držby (srov. §§ 312, 315 obč. zák., rozh. č. 6570, 6818 Sb. n. s.). Poněvadž nižší soudy vycházejíce z mylného právního názoru, nevyřídily spor náležitě, zejména v tom směru, zda žalovaná obec měla úmysl držeti spornou plochu jako svou (§§ 309, 312, 315, 337 obč. zák.), bylo uznáno, jak se stalo.

Čís. 16713.

Závazek dlužníka u peněžního ústavu zaniká tím, že předložil ústavu vkladní knížku vydanou tímž peněžním ústavem, jejíž realizaci nic nebránilo, prohlásil, že vkladem má býti vyrovnán jeho dluh, a když tomu nebylo vyhověno, složil vkladní knížku u soudu.

V uvedeném prohlášení jest spatřovati příkaz peněžnímu ústavu, aby vklady z knížek byly vyzvednuty, aby byl z nich vyrovnán příkazcův dluh, aby takto nastal zánik vzájemné pohledávky peněžního ústavu a aby zároveň zanikla pohledávka z vkladních knížek vůči peněžnímu ústavu až do výše příkazcova dluhu.

Stala-li se takováto disposice před vyhlášením přiročí ve smyslu zák. č. 240/1924 Sb. z. a n. v době, kdy peněžní ústav byl illikvidní, ale nikoli nezpůsobilý platiti, má právní účinnost (§ 2, odst. 2, uved. zák.) a nemají tu významu ustanovení § 5, odst. 1, druhé věty, uved. zák., anebo § 23 vyr. ř.

(Rozh. ze dne 16. února 1938, Rv I 110/37.)